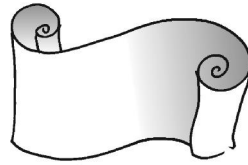

מַאֲמָתִי קוֹרִין

פָּרָק אַ מִשְׁנָה א

נושא המשנה:

באלו זמנים אפשר לקרוא את קריאת שמע של ערבית.

הקדמה

ישנה מצנה מהתורה לקרוא את קריאת שמע פעמים ביום. פעם אחת בבקר ופעם אחת בערב (בתפלת ערבית).

נושא המשנה - מאימתי אפשר להתחיל לקרוא קריאת שמע (בערב) בתפלת ערבית, ומהו סוף הזמן של קריאה זו.

לשון המשנה

מאימתי קורין את שמע בערבית?

משעה שהכהנים נכנסים לאכל

בתרומתן,

עד סוף האשמורה הראשונה,

דברי רבי אליעזר.

וחכמים אומרים, עד חצות.

רבן גמליאל אומר, עד שיעלה

עמוד השחר.

מעשה שבאו בניו מבית המשנה,

אמרו ל: "לא קרינו את שמע".

אמר להם:

אם לא עלה עמוד השחר, תיבין

אתם לקרות.

ולא חו בלבד,

אלא כל מה שאמרו חכמים "עד

חצות"

מצותן עד שיעלה עמוד השחר,

הקטר חלבים ואברים

מצותן עד שיעלה עמוד השחר,

וכל הנאכלין ליום אחד

מצותן עד שיעלה עמוד השחר.

אם בן, למה אמרו חכמים עד

"חצות"?

כדי להרחיק את האדם ו

העבירה.

פרק א - "מאמתי"

משניות משמחות

דד עביעה

"מאימתי קורין את שמע בערבית"

מִשְׁנָה עִם פְּרוּשׁ

התחלת זמן קריאת שמע של ערבית

מאימתי קורין את שמע בערבית?

ממתי אפשר להתחיל לקר'א את קריאת שמע של ערבית.

משעה שהסתגלים נכנסים לאכל בתרומתן,

משעה שפ'הנים שנטמאו, חזרו ונטהרו ויכולים לאכ'ל תרומה וזהו זמן צאת הפוכבים,

זמן סיום קריאת שמע של ערבית

עד סוף האשמורה הראשונה דברי רבי אל' יעזר.

אפשר לקר'א קריאת שמע עד סוף השליש הראשון של הלילה. זו דעתו של רבי אליעזר.

וחכמים אומרים, עד חצות.

וחכמים אומרים שאפשר לקר'א קריאת שמע עד חצות הלילה.

רבן גמליאל אומר, עד שיעלה עמוד השחר.

רבן גמליאל אומר שאפשר לקר'א קריאת שמע עד עלות השחר שהן 72 דקות לפני

הזריחה.

מעשה בבניו של רבן גמליאל

מעשה שבאו בניו מבית סם: שתה,

מעשה שבאו בניו מאחר בלילה מחתנה,

אמרו ל', לא קרינו את שמע,

אמרו לו לרבן גמליאל אביהם ל'א קראנו עדין קריאת שמע,

אמר להם, אם לא עלה עמוד השחר תביין אתם ל'רות.

אמר להם רבן גמליאל, אם עדין ל'א הגיע זמן עמוד השחר, שהוא 72 דקות לפני הזריחה,

חבים אתם לקר'א את קריאת שמע.

ולאו בלבד,

ולא רק מצות קריאת שמע של ערבית זמנה עד עמוד השחר,

אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות, מצותן עד שיעלה עמוד השחר

אלא כל מצוה שחכמים אמרו שזמנה עד חצות, מתר לקימה עד עלות השחר.

לדגמא:

דגמאות לדברים שאמרו שמצותם עד חצות אף מצותם עד עמוד השחר

הקטר חלבים ואברים, מצותן עד שיעלה עמוד השחר.

אפשר להקריב את אברי הקרבן וחלקיו הפנימיים במשך כל הלילה עד עמוד השחר.

ובל תנאכלין ליום אחד, מצותן עד שיעלה עמוד השחר.

קרבנות שמתר לאכלם ביום שחטתם ובלילה שלאחריו, אפשר לאוכלם בכל הלילה עד עמוד

השחר

אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות?

אם כן למה אמרו חכמים שמצוות אלו של קריאת שמע ואכילת הקרבן הן רק עד

חצות.

כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

שהאדם לא יאמר לעצמו שכיון שיש לו זמן עד עמוד השחר לקיים מצוות אלו, הוא ידחה את

קיום המצוות ולבסוף ישכח או ירדם עד הבקר. ונמצא שהוא הפסיד את קיום המצוות

הללו.

סְבוּם הַמִּשְׁנָה

בַּמִּשְׁנָה ב' נושאים

מְתֵי זְמַן סִיּוּם
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
עֲרֵבִית.
בְּנוֹשֵׂא זֶה
מוֹבְאוֹת שֶׁלֹּשׁ
דְּעוֹת:

מְתֵי זְמַן הַתְּחִלָּת
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
עֲרֵבִית.
בְּנוֹשֵׂא זֶה
מוֹבְאוֹת דְּעָה
אַחַת:

דְּעַת
רַבֵּן
גְּמְלִיאֵל:
עֲלוֹת
הַשַּׁחַר.

דְּעַת
חֲכָמִים:
חֲצוֹת
הַלַּיְלָה.

דְּעַת רַבִּי
אַלְיָעֶזֶר:
סוּף
הַשְּׁלִישׁ
הָרֵאשׁוֹן
שֶׁל
עַל־יְלָה.

דְּעַת רַבִּי
אַלְיָעֶזֶר:
מִזְמַן צֵאת
הַכּוֹכָבִים
אֶפְשָׁר
לְהַתְּחִיל
לְקַרְא
קְרִיאַת
שְׁמַע.

שאלות ותשובות

1. מהו נושא המשנה?

2. כמה פעמים ביום צריך לקרוא קריאת שמע (הקדמה)?

3. מאימתי אפשר להתחיל לקרוא קריאת שמע של ערבית, ומי אמר זאת?

4. השלם מהמשנה:

לדעת רבי אליעזר אפשר לקרוא את קריאת שמע של ערבית עד:

ולדעת חכמים אפשר לקרוא קריאת שמע של ערבית עד:

ולדעת רבן גמליאל אפשר לקרוא קריאת שמע של ערבית עד:

5. מהיכן באו בניו של רבן גמליאל, ומה הם שאלו אותו?

6. מה ענה רבן גמליאל לבניו?

7. רבן גמליאל הסביר לבניו שכל המצוות חכמים אמרו שזמן עד חצות,

זמנם האמתי הוא עד:

א. חצות ב. מחר ג. עמוד השחר ד. עד סוף האשמורה הראשונה

8. הקף בעגול, נכון או לא נכון:

א. לגבי זמן התחלת קריאת שמע בערב יש במשנה 3 דעות נכון \ לא נכון.

ב. לגבי זמן סיום קריאת שמע בערב יש במשנה 3 דעות נכון \ לא נכון.

ג. רבי אליעזר מדבר גם על זמן התחלת קריאת שמע וגם על

סיום זמן קריאת שמע. נכון \ לא נכון.

ידעיה ומלמד

שלום ילדים יקרים וחמודים, שמי **ידעיה** כך קראו לי כשנולדתי, נראה שהשם שלי השפיע עלי, כי כל הזמן אני אוהב לשא ל שאלות ולדעת דברים.

יש לי חבר שמו **מלמד**, כך קראו לו כשהוא נולד. כנראה שגם עליו השפיע השם והוא אוהב ללמד אחרים כל מיני דברים.

בחוכרת תגלו כיצד אני ומלמד לומדים כל מיני דברים יחד.

ידעיה: משנה מאוד מענינת אבל לא הבנתימ תי להלכה הכי טוב לקרא קריאת שמע, בערב?

מלמד: הכי טוב לקרא קריאת שמע מיד כשיוצאים שלושה כוכבים בשמים.

ידעיה: אחי יהונתן בכתה א'. לא בכל ערב הוא מתפלל תפלת ערבית בבית הפנסת. מתי הוא יקרא את קריאת שמע?

מלמד: קריאת שמע היא מצוה בפני עצמה ולכן תגיד לאחך, יהונתן, שבכל פעם שהוא רואה שלושה כוכבים יוצאים בשמיים, שיקרא את קריאת שמע גם אם הוא עדין לא מתפלל תפלת ערבית.

ידעיה: ומה קורה אם הוא שכח ורק לפני השנה הוא נזכר?

מלמד: תגיד לו שצריאת שמע שעל המטה הוא יוצא ידי חובת קריאת שמע של ערבית.

ידעיה: מה עם אחותי הגדולה טליה, היא צריכה לקרא קריאת שמע של הערב?

מלמד: בנות אמנם חייבות להתפלל לפחות תפלה אחת ביום, אך הם פטורות ממצות קריאת שמע.

שאלות ותשובות

- הכי טוב לקרא קריאת שמע של ערבית:
 - בשש בערב. ב. כאשר יש ח' שך בשמים. ג. כשרואים את כוכב הצפון.
 - כשיוצאים שלושה כוכבים.
- מי שלא התפלל תפלת ערבית:
 - פטור מקריאת שמע. ב. צריך לקרא קריאת שמע בלי קשר לתפלת ערבית
 - שיאמר קריאת שמע מחר בבוקר. ד. שיתכונן לצאת ידי חובה קריאת שמע שעל המטה.
- הקף בעגול, נכון או לא נכון:

בנות חייבות בקריאת שמע.

נכון \ לא נכון

דעתו של רבי אליעזר בן הרקנוס במשנה היא שמתחילים לומר קריאת שמע בערב משעת צאת הכוכבים ומסיימים בסוף השליש הראשון של הלילה.

חכמינו זכרונם לברכה מספרים כי **רבי אליעזר** היה בתחלה עובד אדמה פשוט אצל אביו **הרקנוס** שהיה עשיר גדול.

יום אחד בא **הרקנוס** לבקר בשדותיו, ומצא את אליעזר בנו יושב ובוכה. אמר לו אביו, מפני מה אתה בוכה?

אמר אליעזר לאביו, אני בוכה מפני שנפשי חשקה ללמד תורה.

אמר לו אביו, והלא בן עשרים ושנים שנה אתה, ואיך תוכל עכשו ללמד תורה?

יום אחד היה אליעזר עובד בשדה ונגלה לו אליהו הנביא זכור לטוב ומצאו בוכה, אמר לו אליהו הנביא מפני מה אתה בוכה?

אמר לו, מפני שאני מבקש ללמד תורה. אמר לו, אם ברצונך ללמד תורה, עלה לירושלים אצל **רבן יוחנן בן זכאי**. שם תלמד תורה.

מיד ברח **רבי אליעזר** בן **הרקנוס** לירושלים ושם עלה ונתעלה ונעשה מבכירי התלמידים של גדול הדור באותה תקופה, הלא הוא **רבן יוחנן בן זכאי**.

אמרו לו בניו של הרקנוס לאביהם, ראית מה עשה אליעזר, הניח אותך לעת זקנותך וברח לירושלים. לך עלה לירושלים, ונדה אותו מנכסיו כלומר, תאמר לו שהוא לא יוכל לתת תמש בנכסיו לעולם, וגם לאחר שתמות לא יהיה לו חלק בירשה.

עלה הרקנוס לירושלים לנדות את אליעזר בנו מנכסיו. בא לו אצל **רבן יוחנן בן זכאי** שהיה נשיא ישראל, ומצא אצלו את כל גדולי ירושלים, וגם בנו **רבי אליעזר** שכבר נעשה רב גדול, היה שם.

נתן רבן יוחנן בן זכאי את עינוב **רבי אליעזר** ואמר לו:

בני, אמר לנו דבר אחד מן התורה. תחיל **רבי אליעזר** דורש, ופניו מאירות כאור החמה והיו דבריו מאירים כנתינתם מסיני, ואמר שם דברי תורה נפלאים של א שמעתם א זן מעולם, בא **רבן יוחנן בן זכאי** מאחוריו ונשקו על ראשו, ואמר אשריכם אברהם יצחק ויעקב שרבי **אליעזר** יצא מחלציתכם.

כשראה הרקנוס כי בנו, עובד האדמה הפשוט אליעזר היה לרב גדול וקדוש מבחירי תלמידי **רבן יוחנן בן זכאי**, עמד על רגליו ואמר:

רבותי! באתי לכאן רק כדי להדיר את **רבי אליעזר** בני מנכסי. עכשו שעיני רואות את גדל חכמתו ותורתו, כל נכסי נתונים במתנה לאליעזר בני.

שאלות ותשובות

1. מה הקשר בין רבי אליעזר בן הרקנוס למשנה שלנו?

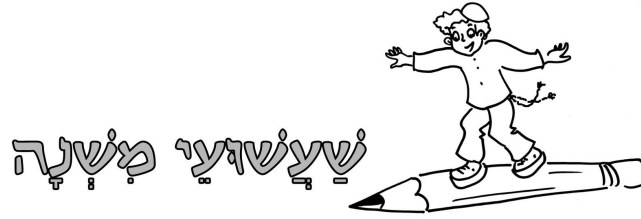
2. מה אמר רבי אליעזר בן הרקנוס במשנה שלנו?

3. מדוע הצטער רבי אליעזר ובכה?

4. מדוע סרב אביו שילך ללמד תורה?

5. מה הפונה לנדות אדם מנכסיו?

6. מדוע לבסוף לא נדה הרקנוס את אליעזר בנו מנכסיו?

מִצָּא אֶת הַמַּלִּים הַבָּאוֹת בִּ: פְּלִרְתִּ: חֲכָמִים, רָבִי אֱלִיָּעֶזֶר, רֶבֶן אֲמֵלִיאֵל חֲצוֹת, אַמּוּד, הַשְּׁחָר, אֶשְׁמוּרָה, נֶאֱכָלִים.

ר	ב	כ	צ	ט	י	מ	כ	ח
ס	ב	ר	ח	ע	ה	י	ב	ר
א	ע	מ	ו	ר	ה	ע	פ	ב
ד	ר	ר	ז	צ	י	פ	א	ו
כ	ד	ב	ד	מ	א	ת	י	א
ו	י	ק	ר	ו	ה	ו	פ	ר
ה	י	א	כ	ד	מ	ז	מ	ק
י	א	כ	פ	י	ט	ח	ד	כ

חידות פי אָנִי ?!

1. לְדַעְתִּי אֶפְסֵר לְקַרֵּא קְרִיאַת שְׁמַע עַד חֲצוֹת:

2. לְדַעְתִּי אֶפְסֵר לְקַרֵּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּעֶרְבָה עַד צְמוּד הַשַּׁחַר:

3. לְדַעְתִּי אֶפְסֵר לְקַרֵּא קְרִיאַת שְׁמַע עַד סוֹף הָאֲשֵׁמוּרָה הַרְאֵנוּהָ:

4. בַּהֲתַחֲפָה לֹא יִדְעֵתִי תוֹרָה אֶךְ בְּסוֹף בְּרַחֲמֵי אֱלֹהִים וְלֹא תִי:

5. חֲשַׁבְתִּי שֶׁנִּי כִּבְרָה אֲדוּלָּה מְדִי לְהִתְחַיֵּל לְלַמֵּד תוֹרָה, וְטָעִיתִי:

6. אֲנִי לֹא מְדַבֵּר אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הַרְקָנוֹס:

7. הִטְעָנוּ בְּשַׁעַר מֵאֲחֵרֵת מַחְתָּנָה:

8. קוֹרְאִים אוֹתִי בְּכֹל יוֹם בְּצִמְתִּים:
